

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne.

Stane na leto K 10.—

1/2 leta " " " " " " " " " " " "

1/4 " " " " " " " " " " " "

Posamične številke stanje 8 vin.

Na naročila brez doposlano naročilne se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanec se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Deželni zbor.

Razprava o kolonski pogodbi.

Seja se nadaljuje ob četrti uri popoldne. Deželni glavar otvori sejo in otvori generalno debato o zakonskem načrtu. K besedi se oglasi posl. Češcut, ki se izjavi za prehod v podrobno razpravo. Isto predlaga tudi posl. Bugatto. Posl. dr. Podgornik predlaga, da se vrne zakonski načrt odseku, ki naj tekom 48 ur doseže skladnost med slovenskim in laškim besedilom, ker brez identitete tekstov je težko dosegljiva sankcija zakonskega načrta.

Glavar odredi nato glasovanje, pri katerem se sprejme Bugattov predlog.

Poročevalec posl. Bugatto prebere nato § 1 zakonskega načrta in predlaga, da se isti sprejme neizpremenjeno, ker se razlikuje zakonski načrt komisij od vladnega le po besedilu ne pa po vsebini.

Posl. Rutar predlaga razne spremembe teksta in se naj sedaj glasi § 1. zakonskega načrta sledeče:

Kot kolonske pogodbe se smatrati in določilom tega zakona so podvržene vse kmetijske zakupne pogodbe, v katerih gospodar zemljišča in obdelovalec zemljišča (kolon) dogovorita: 1. splošno ali delno delitev pridelkov kmetijskega posestva (kolonije), ki je predmet pogodbe;

2. ali zakupnino v gotovini, ki v celoti ali deloma odgovarja deležem posestva na pridelkih takega posestva;

3. ali tudi druge dajatve v delu ali v naravnih pridelkih, zraven stalne zakupnine v gotovini ali v naravnih pridelkih, in sicer ako se te pogodbe nanašajo na zemljišča, katerih obseg ni manjši od enega hektarja površine.

Določila tega zakona se imajo uporabiti tudi na posebna razmerja med takozvanimi »sotani« in njihovimi gospodarji, kolikor to predvideva zakon sam.

Kar se pa tiče stvari v meritu je posl. Rutar za to, da se sprejme 1. in 2. točko. Razmere v slovenskem in laškem delu dežele so pa čisto različne. Slovenski kmeti so se oprstili kolonstvu in plačujejo v denarju. Če tedaj sprejememo tudi 3. točko, potem postane naš kmet zopet kolon, česar pa nikakor ne moremo dopu-

stiti. Sicer je pa tudi zadoščeno razmeram v laškem delu dežele, če se sprejme njegov predlog. Kar se pa tiče zadnjega odstavka, nima proti temu ničesar.

Posl. Fon polemizira s posl. Rutarjem radi njegovih nasvetovanih jezikovnih poprav v zakonskem načrtu, ki se mu ne zde povsem srečne.

Posl. Rutar omenja, da se mu čudno vidi, da se nekateri tako boje, da bi prišel kdo iz kolonskega oklepa, ko se tako brani tretji odstavek § 1., ki bo povzročil nove kolone.

Dr. Pettarin. Paragraf prvi je eden najvažnejših in zato zasluži, da se ga natančneje in obširneje obravnava in zato je potrebno, da se obravnava posebej. Govornik omenja par takih pogodb. Najprej se naj določijo splošne norme in potem še le posamezne točke.

Dr. Franko. V prvem paragrafu so razne nejasnosti in se nikakor ne more subsumirati v ta paragraf vse kolonske pogodbe. So pa tudi slučajni, ki spadajo po zakonskem načrtu v kolonske pogodbe, v resnici pa nimajo s kolonstvom nobene zveze. Posl. Kovač je omenil dopoldne pogodbo občine Ajdovščina z erarjem, po kateri bi postal erar kolon občine, kar se pa z dejanskim stanom nikakor ne ujema. Tu obstoje nejasnosti in zato je potrebno, da se natančno določi kdo je in kdo ni kolon.

Glavar. Ne delamo dovršene zakona, ali potem ko imamo že izkušnje se more potem novel k zakonu popraviti napake in odpraviti nejasnost.

Posl. dr. Češcut omenja laški državni zakon, v katerem se nahaja precizna definicija za vsako pogodbo ki se glasi: Tisti, ki obdeluje polje po pogodbi, da deli pridelke z lastnikom, se imenuje kolon.

Dr. Franko: Je tudi mnenja, da je treba natančno določiti pojem kolonata.

Posl. Kovač. Dopoldne je omenil pogodbo občine Ajdovščine z erarjem, k temu dostavlja še, da je po pogodbi zavezan erar, da tudi njivo obdeluje. Po predloženem zakonskem načrtu je torej erar pravi kolon občine. Pa še druge pogodbe so, ki ustvarjajo kolonat, dasi v resnici tak ne obstoji. Pri hišnonajemniških pogod-

je ostalo odprto vprašanje, kako si poletne rastline vendarle ohranijo zarod, ako jih kosa redno vsako leto poseče. Ako rastline, preostale iz glacialne dobe pomladanske in visokih Alp, pod odejo nalirajo moči in sokove za cvet in plod ko jih imajo pripravljene, pa nagle in bujno razeveto in zaplode, nasprotno, poletne rastline v različnih dobah in dalje cveto in dozore pred in med košnjo in po košnji, tako da semena zadoščajo za enak in obilen zarod.

Dovoljeno mi bodi, da na tem mestu pojasnim stvar, ki jo proglašajo dr. T. za moj »očiten pogrešek«.

Snov mojega predavanja je bilo ono rastlinstvo, ki domuje v spodnjem oddelku našega alpskega gorovja, torej rastlinstvo, ki tvori gozdove in gorske trate. Ker je rastlinstvo gorskih trat zelo mnogoliko in ker je na prezanimiv način prilagojeno življenjskim pogojem svojega bivališča, sem mu posvetil večjo polovico svojega predavanja. Znanstvena botanika je razkrila v zadnjih letih mnogo skrivnosti rastlinskega življenja, in odprl se je s temi razodetji nov list v knjigi prirode. S temi čudovitimi, novimi, pa tudi ne-veščaku lahko umiljivimi izsledki moder-

bah se zgodi često, da mora najemnik prevzeti tudi vrt. Če je pa ta vrt večji od 1 hektarja, potem je postal najemnik stanovanja ali hiše obenem lastnikov kolon. Iz tega se vidi, da je zakonski načrt nejasen in netočen.

Posl. Rutar pravi, da od vladne predloge ni ostalo ničesar drugega ko naslov, čeprav je bila boljše od predložene, saj se je delala štiri leta. Če se izpusti 3. točka, potem, bi bil paragraf prvi vsaj v bistvu podoben vladnemu, zato predlaga še enkrat, da se izpusti 3. točka.

Posl. Pinavčič naglašajo potrebo, da postane zakonski načrt jasnejši in preciznejši. S 3. točko prvega paragrafa se na široko odpro duri najrazličnejšim interpretacijam, kar je pa treba preprečiti, zato je za predlog dr. Češcutija.

Dr. Franko predlaga, da se sprejme vladni zakonski načrt mesto odsekovega.

Posl. Rutar. Ker obsega prva in druga točka isto ko paragraf 1. vladnega načrta zato umakne svoj predlog in se pridruži predlogu dr. Frankota. V slučaju pa, da padeta oba predloga se pridruži predlogu dr. Češcutija, ki je obema najbližji.

Dr. Podgornik. Že dopoldne je omenil, zakaj mora biti skeptičen proti temu zakonu. Z ozirom na dobro stvar, bi hotel zatafiti svojo skepsu. Ali nikakor pa ne gre, da se mešajo pojmi. Če najame kdo sadni vrt in se zaveže, da prinese gospodarju nekaj prvih češenj, ta postane po načrtu kolon, dasiravno to nikakor ni. Pa še druge nepravilnosti obsega zakonski načrt. V prvem paragrafu se pravi, da je kolon tisti, ki ima v našem zemljišče, ki obsega nad 1 hektar. Paragraf drugi pa pravi, da mora gospodar jamčiti kolonu toliko pridelkov, da more preživeti sebe in svojo družino. Čisto gotovo pa je, da so kraji, kjer ne more pridelati na enem hektarju nihče toliko, da bi zadostovalo za celo družino. Zato se naj vpraša v tem smislu navzočega veččaka dr. Portellija.

Dr. Portelli pravi, da ne more v tem oziru nič določnega reči. Pridetek je odvisen od zemlje, če je zemlja slaba potem se seveda ne pridelata toliko, kolikor se rabi za preživljanje cele rodbine.

nega znanstva sem hotel seznaniti zbrano poslušalstvo.

Čudno, da bi bil podal lepo snov tako nezrelo, da bi mi inteligen ten lajik smel očitati bistven in elementaren pogrešek. In odvetnik dr. Tuma mi ga očita kar brez mladostnih ovinkov, ki so vendar običajni med ljudmi, ki so dobre volje. Prav tista samozavestna, odločna, naravnost odklanjajoča oblika mi je povod, da smatram za primerno, stvar pojasniti in za- braniti nesporazumljenja.

V predavanju sem poudarjal, da se nahajajo gorske senožeči na prostorih, ki jih je človek odvzel gozdu. Posekal je gozd, kjer je hotel imeti senožet, ali pa posegal. Pokazal sem poseko v sklopi, sliki in orisoval: »poseka v gozdu je kakor iznenadoma izpraznjeno lepo in prostorno stanovanje v mestu — brž ga zasežejo novi stanovalci.« Rastline, ki se priselijo na poseko, in jo iznremenijo v senožet, so seveda najprej bivalne po drugih prostorih: ob robu gozda, ob potokih, ki teko skozi gozd itd. Na senožeči pa kosa neusmiljeno poseza v potek življenja priseljenih rastlin. Človek bi mislil, da mora redna košnja enkrat, dvakrat ali celo trikrat na leto travnike sploh ugonobiti, ker rastli-

Dr. Pettarin predlaga, da se razširi reforma.

Dr. Češcut je proti vladnemu predlogu in pravi, da pomeni isti moralno in materialno škodo kolona.

Posl. dr. Gregorin predlaga, da se naj spremeni 3. odstavek § 1 ki se glasi, katerih obseg ni manjši od enega hektarja površine, mesto tega pa se naj vpostavi drugi del prvega odstavka § 2.

Glavar zaključil debato, ki je bila živahna in obsežna, kar pa ni čudno, ker so vse definicije težke.

Poročevalec Bugatto predlaga, da se zavržejo vsi izpreminjevalni predlogi in da se sprejme paragraf prvi, kakor ga je sestavil odsek.

Dr. Franko in dr. Češcut umakneta svoje predloge.

Pri glasovanju padejo vsi izpreminjevalni predlogi in je torej sprejet Bugattov predlog. Nato prekine glavar sejo ob 1/2 sedmih zvečer za četrto ure.

Ob pol osmih otvori deželni glavar zopet sejo. Na vprašanje dr. Podgornika konstatira glavar, da se je slovenski tekst sprejel, kakor ga je predlagal posl. Rutar. Nato prebere poročevalec § 2 zakonskega načrta.

Posl. Kovač predlaga, da se dostavi v drugem odstavku, besedi za časa, ker po zakonu traja kolonska pogodba 9 let, kolon pa more skleniti pogodbo tudi kot samec, v dobi 9 let pa more dobiti že precej veliko družino in tako nastanejo gospodarju večje obveznosti in nobene koristi, kar ni pravično.

Posl. Fon popravi nato slovenski tekst.

Posl. Rutar. V paragrafu 2, 1. odstavku se nahaja izraz »glavno vzdrževanje«. Ker je to nejasno rečeno je najbolje, da odpade ta del, ali se pa mora nekaj dostaviti. Stavi v tem smislu predlog.

Posl. Pinavčič zahteva stilistično popravo.

Pri glasovanju se sprejme paragraf drugi, kakor ga je predlagal odsek.

Poročevalec predlaga nato sprejem 3. paragrafa.

Posl. Rutar. Vladni predlog je imel mesto 9 let, 3 leta, kar je dosti bolj umestno. Predolga doba je gospodarju v škodo,

nam ne pusti, da bi izgodile seme. Na senožeči se morejo zdržati le tiste rastline, ki se znajo ogniti škodljivim učinkom kose tako ali tako. Nekatere rastline so enoletne, take vzkljujejo spomladi iz semena, potem cveto in izdelajo v poletju plodove s semeni. Jeseni taka rastlina pogine, seme pa prezimi in prihodnje leto vzkljuje iz njega nov rod. S semenom se rastlina ubrani zime, kose pa vobče ne. Take enoletne rastline se na senožeči vobče*) ne morejo vzdržati. Kosa namreč zapoje na senožeči prav takrat, ko je večina rastlin na njej v cvetju. Kosa poseče cvetje in uniči obenem seme, ki je v cvetju zasnovano. Na senožeči vzdržati se preko zime od leta na leto navzlic kosi, se posreči vobče le tistim rastlinam, ki se odreko semenu, in se znajo rešiti preko zime z drugimi napravami — seveda s takimi, ki jih kosa ne doseže. Taka naprava je zlasti korenika, to je skromno, skrčeno deblo, ki ga rastlina pridržuje pod zemljo. Druga taka rešilna sredstva so gomoli in čebulice. Ta rešilna sredstva so imele

*) Izjeme tvorijo na primer zajedalke. Na take podrobnosti se pa predavanje ni moglo ozirati.

K predavanju o rastlinstvu naših Alp.

Odgovor na kritiko v »Naših zapiskih«.

O tem predavanju poroča dr. H. Tuma v decembrovi številki lista »Naši zapiski«. To poročilo mi daje povod, da se oglašim z le-tem pojasnilom.

Ako poročevalec, ki je v botaniki lajik, izjavlja, da je bilo predavanje »lepo in poučno, za vsakogar užitek«, tedaj mi nudi taka sodba zadoščanje, da je — vsaj po mnenju g. poročevalca — predavanje vobče ustrečno zahtevam, ki jih stavimo do poljudnega predavanja. G. poročevalec pa svoje sodbe ne podaja brez pridržka, pravi namreč: »Očitno zgrešeno pa je bilo, da je predavatelj razlagaje, kako se rastlinski zarod otme košnji, omenjal koreniko. Ta ni priprava rastlin, da se ohrani pred košnjo, korenike so bile razvite že davno prej, ko človek železa še ni poznal. Koroško je rastlina razvila v boju s prirodo in ne s človekom: proti mrazu, proti vročini peščeni ali blatni podlagi. S človeško koso pa primena (sic!) koreniki nima ničesar opraviti. Tako

še bolj pa kolonu, ker nikdar ni dobro vezati ljudi na prevelike dobe. Zato predlaga, da se določi mesto 9 let, 3 leta.

Posl. F o n se toplo zavzema za dobo, kot jo priporoča odsek. Ravno na to točko, da polagajo koloni največje važnost, ker če poteče preje doba, ne pride kolon do tega, da bi užival delo svojih rok. Da bi mogla doba 9 let škodovati gospodarju ali kolonu ne verjame, ker v § 15 in 16 so določbe, ki varujejo interese obeh.

Posl. Furlani stavi posredovalni predlog, da se določi za kolonsko dobo, mesto predlaganih 9 in 3 let, doba šestih let. Koloni so sicer za 9 let, a na drugi strani pa nasprotujejo gospodarji tudi tako silno, da more edino posredovalni predlog pomiriti obe strani.

Dr. Pettarin je za Furlanijev predlog. Omenja kolonski svet, ki ga je že sklenil deželni zbor in ki bi glede časovnega obstoja kolonske pogodbe zelo dobro vršil svojo nalogo.

Pri glasovanju je predlog posl. Furlanija sprejet. Za glasujejo laški liberalci in slov. samostojna stranka, proti pa laški in slovenski klerikalci.

Nato predlaga poročevalec, posl. Bugatto, da se sprejme § 4.

Posl. dr. Podgornik. Paragraf 4 pravi, da se morajo pogodbe sklepali pismeno. V interesu stranke pa je, da smejo zahtevati pismeno, da pa tudi ustna pogodba velja. Če ostane beseda sklepati, potem bi bile vse ustne obljube neveljavne, kar bi bilo velikokrat v občutno škodo kolona. Zato predlaga, da se reče v zakonu mesto, pogodba se mora pismeno sklepati, pogodba se mora pismeno sestaviti. — Predlog dr. Podgornika se sprejme soglasno. — Paragrafi 5, 6, 7, 8, se sprejmejo, potem ko se popravi slovenski tekst, neizpremenjeno. Na predlog dr. Česčutia se izpusti § 9, ker da je obsežen že v drugem paragrafu. Enako se izpusti tudi še pri paragrafu 19 in 15 zadnji odstavek. Pozno v noč so odglasovali poslanci zadnja določila, nakar je bil cel zakonski načrt o kolonski pogodbi sprejet.

Zadnji je govoril posl. Bugatto kot poročevalec. Dejal je: V tem zgodovinskem trenutku mora čestitati zbornici, da je to socialno in pravično delo izvršila. Čestitati pa mora tudi deželnemu glavarju, ki je smatral kolonsko vprašanje za cilj svojega delovanja. Govori morebiti malo preslovesno, pa ne more drugače, ker od drve mladosti pa do danes je sanjal o rešitvi kolonskega vprašanja.

Po teh visokodonečih besedah je povzel besedo deželni glavar. Zahvalil se je vsem poslancem, da so s tako vneto sodelovali pri debati. Upa, da je storila s tem zakonom dežela veliko delo v svoji zakonodaini oblasti. Izvršili smo veliko delo, za katero ne iščemo priznanja, temveč zadoščenje izvršene dolžnosti. Zahvaljuje se vladi in njenemu zastopniku, hvala pa tudi posl. Bugattu, ki se je z vso vneto lotil kolonskega vprašanja in rešil težavni problem.

Ob pol polnoči je zaključil glavar sejo.

Občinske volitve v Gorici.

Občinske volitve so kakor znano razpisane in v smislu § 37. statuta za mesto Gorica so imeniki volilcev razpoloženi na tukajšnjem c. kr. okr. glavarstvu do 11. marca 1914. vsaki dan od 9—12. ure dopoldne in od 3—6. ure popoldne (ob nedeljah od 9—12. ure dopoldne). — Morebitne reklamacije je vlagati na c. kr. okrajnem glavarstvu (II. nadstropje soba št. 1) v neprestopni dobi osmih dni in sicer od 4. do uštetega 11. marca 1914.

Imenik volilcev pa je na razpolago za vpogled tudi v pisarni Narodnega odbora v ulici sv. Ivana št. 7., vsak dan v delavnikih od 4—6. popoldne, ob nedeljah od 10—12. dopoldne. Narodni odbor daje tudi vsa pojasnila glede reklamacij.

Volilci! Storite svojo narodno dolžnost v polni meri!

Čas reklamacij

je torej od jutri dalje do vštete 11. marca. Kdor se še ni prepričal, ali je upisan ali ne v volilni imenik, naj stori to nemudoma, in ako ni upisan pa ima volilno pravico, naj nemudoma reklamira!

Zanimanje za volitve.

Zanimanje za volitve je veliko povsodi, v mestu in na deželi. Na deželi se pogovarjajo o tem, kako se bodo držali njihovi znanci, njihovi sorodniki, bratje v Gorici, kako bodo volili. Želja vseh se strinja v tem, da morajo voliti slovenske kandidate. V mestu se živahno razpravlja o letošnjih volitvah, ki niso le dopolnilne, marveč se voli več občinski zastop. Vsak pogovor pravih rodoljubov povsod skonečuje z vsklikom: **Vsi slovenski volilci moramo na volišče!**

Laške priprave za volitve

so velike. »Corriere« roti vse laške volilce, naj se prepričajo, če so upisani v volilni imenik ali ne in naj pridno reklamirajo. Lahi se pogovarjajo o... nevarnosti! Zato ni dvoma, da pojdejo voliti vsi. Kaj stori laška ljudska stranka? Ali pojde mari volit za kamoro, proti kateri je bila že tako energičen boj? — Edino nametno bi bilo, da bi strnili skupaj vsi oni meščani, ki želijo korenitih na tako potrebni prememb na magistratu v Gorici!

»Narodni odbor«

pridno deluje. Prosimo pa vse Slovence v Gorici, da mu gredo na roke, da pomagajo, kjer morejo in kolikor morejo, da dramijo naše volilce in jih vspodbujajo, da se noprizgajo najprvo za upis, če niso upisani in da pojdejo potem voliti vsi kot en mož one kandidate, katere proglašajo Narodni odbor! **Disciplina in narodna zaveza — potem bo naš nastop časten!**

Slovenske volilce

na Ajševici, v Rožni dolini, v Starigrorj opozarjamo že danes, naj nikar nič ne verjamejo »brakom«, katere bo pošiljal

si je rastlina pribavila koreniko v boju zoper koso.

Misel, da bi si bile rastline pribavile koreniko v kratki dobi, odkar človek poseja v njih življenje s koso, se more poroditi pač le v glavi lajka. G. kritik si seveda ni v svesti kakšen naiven in elementaren pogrešek mi je podtaknil. Morebiti se bo v bodočnosti ogibal izrekati strokovno mnenje in stvarih kakšne znanstvene stroke, če s svojim mnenjem le pokaže, da v njej ni doma.

Isto je pokazal tudi s svojim nadaljnim izrekom o pomladanskih rastlinah (ki je zgoraj naveden). Ne ujema se namreč z dejstvi njegova najvina trditev, da »pomladanske rastline pod odejo (sic) nabirajo moči in sokove za cvet in plod, ko jih imajo pripravljene, pa naglo in bujno razcveto in zaplode.« Istina je marveč ta (navajam besede predavanja): »tiste rastline, ki nakitijo trato že ob prvem dihu no mladi, ko je komaj sneg skopnel, so izgotovile cvetje že v prejšnjem poletju, in prezimile so z njim (s pomočjo korenike itd.) pod zemljo. Zatorej ulegnejo slediti že prvemu pozivu spolničk žarkov in nas razvesele s prvimi cvetjem.«

magistrat med nje radi volitev. Zalovite te brake, ki bodo plačani od magistrata. da bodo Vas mamili s praznimi obljubami! Luč obetajo, vodo, ceste, vse, kar kdo hoče, potem po volitvah pa magistrat ne stori ničesar. Slovenski kmetje v teh krajih trpijo v vsakem oziru, davke plačujejo pa kakor meščani in nekateri še več, ker imajo opraviti še s sosednjo občino izven mesta! O teh škandaloznih razmerah bomo še obširneje govorili! **Slovenski kmetje v goriškem mestu, Vaša dolžnost je iti na volišče za kandidate, katere proglašajo naš slovenski Narodni odbor sporazumno z volilci!**

Politični pregled.

Poslanska zbornica bo najbrže razpuščena, ker se je poizkus češko-nemškega zblizanja popolnoma razbil. Čehi obljubljajo še ostrejšo obstrukcijo v državnem zboru in tako morejo biti v kratkem nove volitve.

Albanija. — Princ Wied je končal svoje vladarske obiske in se pelje v Albanijo. **Jutri v sredo se pelje okoli 8 ure zjutraj skozi Gorico v Trst**, kjer ga čaka avstrijska jahta »Taurus«, da ga popelje v Drač.

Essad paša se je tudi že pripeljal v Trst in se odpelje jutri v Drač.

Upor v južni Albaniji. Princ Wied se pripravlja za nastop vlade, v južni Albaniji pa čaka 14.000 vstašev, da napade njega in njegove deputacije. Albanija je v resnici ujedinjena.

Darovi.

Iz Kobarida. — Za Ciril-Methodovo družbo se je nabralo pri svatbi Josipa Gruntarja v Kobaridu 14 K. Denar je bil poslan družbi v Ljubljano.

Iz Kobarida. — Naš rojak in znani rodoljub gospod Ignac Gruntar, notar v Ribnici, je zopet podaril občinski knjižnici v Kobaridu 100 K za nakup novih knjig. Za ta dar se našemu vrlemu rojaku najprisrčneje zahvaljuje občinska knjižnica.

Domače vesti.

Za ravnatelja na tukajšnji nemški realni gimnaziji je imenovan dr. Gustav Hemetsberger, sedaj profesor na Dunaju v trinajstem okraju.

Za ravnatelja na tukajšnji italijanski realni gimnaziji je imenovan Anton Caldini, sedaj ravnatelj na italijanskem moškem učiteljsku v Gradišču ob Soči.

Za okrajnega sodnika v Komnu je imenovan dr. Andrej Novak, sedaj sodnik v Buzetu.

Premeščenje. — Iz Gorice na Volosko je premeščen davčni praktikant g. R. Sedevecič.

Deželni zbor. — Danes je imela biti seja deželnega zbora. Včeraj so zborovali odseki. Ali seje danes ne bo, napovedana pa je za jutri popoldne. Ta bo zadnja seja.

Z g. kritikom soglašam in ga potrjujem le v njegovih domnevi, da sem »menda namenoma pri pomladanskih cvetlicah opustil omeniti teorijo preostanka rastlin iz glacialne dobe.« Ako pa g. kritik, odvetnik dr. T. meni, da sem si »gotovo pridržal to pojasnilo za drugo predavanje«, ga moram, žal, prositi, da mi takega pojasnila ne pričakuje. G. kritik je namreč s svojo domnevo v zmoti. G. kritik je bržkone kedaj čital o izvoru visokogorske (pravé alpske) flore in o njenem stiku z glacialno dobo: sedaj pa je visokogorsko floro — zamenil s pomladansko floro gorskih trat!

Ker je no mojem predavanju no mnenju g. kritika »ostalo odortu vraščanje, kako si noletne rastline vendarle ohranijo zarod, ako jih kosa vsako leto noseče« — zatorej g. kritik sam reši to vraščanje, in sicer z besedami: »noletne rastline v različnih dobah in dale (sic!) cveto in dozore pred in med košnjo in no košnji, tako da semena zadoščajo za enak in obilen zarod.« Težko le ohraniti resnost sričo te »rešitve«! Zdrav človeški razum vidi v navedenem stavku dr. Tume le golo konstatacijo dejstva, ki naj se razloži, vidi le postavljeno

P. n. dopisnilke, ki so nam dopisovali lansko leto, lepo zahvaljujemo za njihov trud in prosimo ob jednem, da nam ostanejo zvesti sotrudniki tudi na dalje! Prosimo pa tudi druge naše somišljenike, da bi nam pridno dopisovali. Iz vsakega kraja v deželi naj se oglasijo dopisniki za »Soča« ali »Primorca«! Krajevne vesti so neprecenljive vrednosti za razširjenje listov!

»Soča« izhaja sedaj zopet trikrat na teden. Najboljše bi bilo, da ostane pri trikratni izdaji, ali to je odvisno od zadostnega števila naročnikov in sotrudnikov. Domačih potreb, o katerih treba razpravljati, je vedno toliko, da še trikratno izdajanje komaj zadostuje. Naši pristaši naj to upoštevajo in pridno naročajo list. Bo le v korist goriških Slovencev! — Z raznih strani dežele smo čuli v času tiskarskega mezdnege gibanja, kako se pogrešata naša dva domača lista — no, sedaj sta zopet tu in čas je, da se kaj stori za razširjenje naših listov med ljudstvom!

Roditeljski večer priredi goriška podružnica društva slovenskih profesorjev v Gorici v soboto dne 7. marca 1914 ob 6¹/₄ uri zvečer v sobi prvega tečaja na c. kr. ženskem učiteljsku v prvem nadstr. Predaval bo g. prof. dr. Karl Ozvald »o otrokovi inteligentnosti in socialnem položaju starišev«. Predavanju sledi razgovor o predmetu.

Bratje sv. Bernarda. — Ob povoljni udeležbi se je ponovila ta igra v nedeljo, 1. marca. Vsled pomanjkanja prostora prinesemo obširnejše poročilo prihodnjic.

Občinski lovi v goriškem političnem okraju. — Meseca marca t. l. oddado se potom javne dražbe na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici ti-le občinski lovi goriškega političnega okraja in sicer za zakupno dobo 8 let, začeni od 1. maja 1914. Dan dražbe bo 23. t. m. ob 9 dopoldne: Lovišče: Orehovlje, obseg lovišča: 152 ha, vzklicna cena: 100 K; Lovišče: Opatjeselo, obseg lovišča 1194 ha, vzklicna cena: 300 K; Lovišče: Vrh Sv. Mihaela, obseg lovišča: 474 ha, vzklicna cena 117 K; Lovišče: Nova vas, obseg lovišča: 522 ha, vzklicna cena: 241 K; Lovišče: Dol, obseg lovišča: 532 ha, vzklicna cena: 160 K; Lovišče: Podlaka (Bate), obseg lovišča: 780 ha, vzklicna cena 35 K. Vsak ponudbenik ima izročiti pred dražbo (nred v tem-le izkazu navedeno uro) 20% vzklicne cene dražbenemu voditelju na ime jamščine, katera se po končani dražbi povrne ponudbenikom razven zakupnika.

Občinski lovi v goriškem političnem okraju. — Meseca marca t. l. oddado se potom javne dražbe na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici ti-le občinski lovi goriškega političnega okraja in sicer za zakupno dobo 8 let, začeni od 1. maja 1914. Dan dražbe bo dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne. Lovišče: Ozelian, obseg lovišča: 351 ha, vzklicna cena: 417 K; Lovišče: Št. Mišel, obseg lovišča: 521 ha, vzklicna cena 400 K; Lovišče Vrtojba Gor., obseg lovišča: 415 ha, vzklicna cena: 250 K; Lovišče: Vrtojba Dol., obseg lovišča: 415 ha, vzklicna cena 180 K; Lovišče: Bu-

problem, nič pa o rešitvi problema. Da si travniške rastline no košnji zopet opomorejo (navzlic hudim ranam in izgubam) in da — vsaj mnoge — nekaj časa po košnji zonet cveto, to vidimo. Toda drugi cvet jim utegne vzeti druga košnja, in tretjega tretja — predno je dozorelo semenje, ki bi rastlino rešilo preko zime! Sicer pa, kako je rastlinam možno, da sploh požene cvetoče veje na mestu pokošenih — prav to je tudi vraščanje. Odreži mlada drevesa v drevesnici, ali trte v vinogradu, ali cvetoči grah na vrtu tik nad zemljo in — čakaj da drevesca, trte in grah vzrastejo na novo! Čakaj hoš, na ne pričakaj! Na travniku je to drugače — tam rastline no košnji zopet požene, zato ker imajo nosebno naravo, ki jih za to usposablja, namreč koreniko. Ne zamerim g. kritik, da nima vnoглеda v življenjski ustroj cvetne rastline. Poudariti pa smem, da ljudje ne smatrajo za pravilno, če se kdo odloča s trditvami v stvarih, ki mu je tujo: še manj pa, če si v njej celo prisvala strokovnlaško odločevanje.

Ferd. Seidl.

rastline že na svojem prejšnjem bivališču, predno so se priselile na senožet. Služila so jim poprej za obrambo zoper zimo, zoper sušo itd. Na senožeti pa so jim ista sredstva obnem v prid nasproti kosi, ker so namerščena pod zemljo, kjer jih kosa ne doseže. V predavanju sem podudaril nadalje izrecno: »na senožetih so se mogle za stalno naseeliti te take rastline, ki so ondajšnjim življenjskim pogojem (vštevši košnji) prikladno urejene; vsakršne druge neprikladno urejene priseljenke pa se niso mogle vzdržati, v borbi za obstanek so podlegle in izginile.«

Za zgled rastline s koreniko sem pokazal v skioptiški sliki travniško veternico (Anemone nemorosa). Ta ne rabi svoje korenike za to, da se ubrani kosi, nego ima jo, da v njo prezimuje. Cvete namreč v zgodnji pomladi, in kosa sploh ne posega v njeno življenje. Tako je bila stvar o koreniki v predavanju jasno in nedvojljivo razložena z besedo in podobo. Ako bi bil jaz izbral za zgled o koreniki kakšno rastlino, ki ji kosa poseče cvetje — no, potem bi bil morda kakšen nepazljiv poslušalec prišel na misel, ki mi jo podtika dr. Tuma, češ da sem govoril, da

kovica, obseg lovišča 383 ha; vzklicna cena 200 K; Lovišče: Rihemberg, obseg lovišča 1713 ha, vzklicna cena 220 K; Lovišče: Brje, obseg lovišča 838 ha, vzklicna cena 200 K. Vsak ponudbenik ima izročiti pred dražbo (pred v tem-le izkazu navedeno uro) 20% vzklicne cene dražbenemu yoditelju na ime jamščine, katera se po končani dražbi povrne ponudbenikom — razven zakupnika.

Porotno zasedanje v Gorici prišlo 31. t. m. Za predsednike so določeni: dvorni svetnik H. Cazafura in višjesodna svetnika M. Rutar in grof Coronini. — Izžrebanje porotnikov bo 13. t. m.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici bo imelo dne 22. t. m. ob 10. uri predp. v društvenih prostorih svoj redni letni občni zbor.

Ponarejeni petkronski denar. — Po Trstu je bilo zadnje dni razpečanih mnogo ponarejenih petkron. Denar je ponarejen precej dobro, le zveni malo drugače in tako težak ni kot pravi cenanar. Pozor!

Občni zbor podružnice društva jugoslov. železniških uradnikov se je vršil že pretekli mesec. Občni zbor podružnice v Gorici jugoslovanskih železničarjev pa se je vršil v nedeljo, »pri jelenu« ob mnogobrojni udeležbi. Poročali bomo o obeh občnih zborih obširneje tekom tedna. Danes moramo omeniti, da se je na obeh občnih zborih z zahvalo omenilo Slovensko politično društvo v Gorici, ki se živo zanima za gibanje železničarjev in zastopa njihove koristi, ki so tudi koristi slov. naroda. V nedeljo se je izrekla tudi zahvala g. dr. Podgorniku za krepko interpelacijo glede razmer na državnem kolodvoru v Gorici.

Opozorjamo na današnji podlistek g. prof. Seidla. Ko je priredila letos »Narodna Prosveta« celo vrsto dobro uspeših predavanj, se je oglasil kot kritik tudi dr. Tuma in precej ostro kritikoval predavatelje. Kako znanstveno podlago pa so imele te kritike in kako so bile opravičene, kaže posebno lepo odgovor prof. Seidla.

Društvo Jugoslovanskih železniških uradnikov naznanja, da izide prva letošnja številka »Časopisa« še le 7. marca.

Vojaški pretepl. — Malokatera nedelja mine, da bi ne bilo kakega pretepanja z vojaki v Gorici. V nedeljo zvečer je bil zopet dirindaj v Črnovičevi gostilni v Pokopališni ulici. Dve »bereitschaft« sta morali priti. Pótem so odgnali par vojakov in enega »civilista«. — Glede vojakov bi bilo umestno, da pustijo ob nedeljah, ko gredo ven, bajonete in sabije doma. Bo pol manj pretepanj in nesreč!

Prepir v gostilni Črnovec (alla nuova Stazione) je nastal radi žene krojača Trevizana, ki je stregla gostom. Neki vojak jo je hotel poljubiti, ali mož tega ni pripustil. Nastalo je prerekanje in krik in vik in morala je priti patrola na pomoč. Vojak je ženo Trevisanovo potem še brezglj z nogo. Tudi v neki gostilni na Kórnú so uganjali vojaki sitnosti in lovili ženske. — Proti vojakom je med občinstvom velik odpor. Prizadet je 47. pešpolk.

V kavarni »Corso« v Gorici se vršijo vojaški koncerti. Za nedeljo je bil naznanjen tak koncert po lepakih po mestu — ali samo laško in nemško! Polovica gostov v tej kavarni je slovenska. Ali te Slovence popolnoma prezira italijanski kavarnar!

»Central Bio.« — Vodstvo omenjenega kino-gledališča je preskrbelo za prihodnje dni izvanredno zanimiv vsposed in sicer predvaja danes in jutri film »Intrige in ljubezen«, v četrtek dne 5. pride na vrsto film »Obsojeni«. To delo se je predvajalo na dunajskih kino-gledališčih z največjim uspehom, na katero se opozarja tudi goriško občinstvo. V kratkem se bode nudila prilika videti slavnega skladatelja Straussa, kakor tudi svetovno znanega operetnega komika Girardi, ki nastopi v 64 svojih najboljših vlogah. Omenjena dva filma sta vzbujala na Dunaju zanimanje, kakor le redko kateri drugi.

Nevaren regnicolo. — V Devinu je prišel v gostilno blizu kolodvora zjutraj

sumljiv človek. Žandarmerija je bila obveščena. Prišel je orožnik Paladin in hotel onega sumljivega človeka aretirati. Ta človek je H. Barufaldo iz Mantove, nevaren ulomilec. Iztrgal je orožniku bajonet in ga ranih na očesu. Potem je zbežal. Sledili so mu, ali dobili ga še niso.

Aretacije. — V »Bošketu« so aretirali neko Katarino Komiž iz Števerjana doma, ker se potepa okoli in je vrliu tega še razzallila redarja. — Brez središtev je hodil po Gorici neki 30 letni Ivan Velkovec, ki pravi, da je doma z Dunaja. Prijela ga je policija.

Zgubljeno — najdeno. — Na Mirodvrski ulici se je našel zastavni listek št. 6410 na kojem je napisan zlat prstan z dragimi kamni. Kder ga je zgubil, naj se zglaš v našem upravnistvu.

Listnica uredništva. G. A. L. v G. — Kar nam poročate o gostilničarjih po deželi, je, žal, bridka resnica. Našo stranko zmerjajo z »gostilničarsko stranko«, če pa v našem upravnistvu pogledamo v knjigo naročnikov, vidimo, kako malo naročnikov za »Sočo« in »Primorca« je med njimi! Skoro vsi pa imajo »Novi Čas«! — Naši somišljeniki po deželi naj zahtevajo po vseh gostilnah »Sočo« in »Primorca«!

Domača politika.

Njemu ni nič mar — namreč poslancu Fonu — odkod se vzame denar za kako pokritje. On pravi samo: tako in tako ne sme biti, drugače pa dobite denar, kjer hočete! Kratko pa »kroftno«! Ko se je govorilo v deželnem zboru o ureditvi učiteljskih plač, se je oglasil k besedi tudi Fon, povdarjaje, da iz državnih predkazov deželam iz malega finančnega načrta ni nič določenega za učiteljske plače, če pa jim hočejo kaj dati, naj vzamejo, kjer hočejo, samo ne kakega novega davka kmečkemu ljudstvu; kje vzeti denar, to ni njemu nič mar... Zbornica se je smejala izbornemu novostrujarskemu poslancu. Fon je cinik; njega ne briga dandanašnji nič drugo nego zgaganje in beganje ljudstva. — Poročevalec Dominko je dosti jasno zastopal »tališče, da se ne sme obremeniti okrajnih šolskih zalogov, ker ne prenesejo nobene obremenitve več; torej je proti obremenjenju kmeta. Zato ni treba Fonu še posebej kmeta ščititi. Pa — so posebni nameni!!

Fon pa bi tudi lahko vedel, da če se ustanovi deželni šolski zalog, se razbremenijo davkoplačevalci izdatno gledé prispevanja za šolstvo. Torej ne more biti govora o nalaganju novih davkov, marveč o zmanjšanju davkov! Ali kaj to Fona briga. On dere naprej po poti »v boju za ljudske pravice«, »v boju za kmečko ljudstvo«... Kam pride, utegnemo videti že letos!

Povišanje davka na vino na Kranjskem znaša pri 1 hl 8 kron. Deželna doklada na užitnino od vina, mošta in mesa se je zvišala na 145%. — »Slovenec« je na vse pretege hvalil poslance S. L. S. na Goriškem, češ, da se tako krepko borijo proti davku na vino, sedaj pa hvali isti »Slovenec« poslance S. L. S. na Kranjskem, ker so zvišali davek na vino. Vinogradnik goriški je revež, kranjski je tudi revež. Sedaj pa razumi, človek božji, to S. L. S., ki se tostran Hublja bore proti davku na vino, češ, da vinogradnika ugonobi vsak nov davek, onstran Hublja pa mu nalagajo nov davek na vino in pravijo, da je to sreča za kmeta; zvišanje davkov je po mnenju »Slovenca« — »sijajen finančni načrt«, ki ščiti kmeta! »Ščiti« ga z novimi davki! Taka je pamet v S. L. S.

Kolonski zakon je bil v našem deželnem zboru v soboto sprejet. Umevno, da želimo vsi kolonom boljših časov. Ali v zboljšanje kolonskih razmer je neobhodno potreben točen, precizen zakon. Takega zakona pa ni podal naš deželni zbor. Slovenski klub se je boril za točnost in preciznost, prodr! pa je zakon, o katerem je rekel deželni glavar že naprej, da ni popoln, ampak da ga bo treba izpopolnjevati z novelami. Teh novel bo najbrže za en nov zakon! Nepopolnost je okolnost, pod katero bo trpel marsikateri kolon!

Narodna obramba.

Občni zbor ženske podružnice Ciril-Methodove družbe v Gorici se bo vršil v soboto, dne 7. marca t. l. ob 4. uri popoldne »pri zlatem jelenu«. V slučaju nesklepčnosti se vrši drugi občni zbor 1 uro pozneje.

C. M. podružnica v Gorici je imela svoj občni zbor dne 31. jan. pri »Jelenu«. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik g. dr. Dereani E., zdravnik; nam. g. dr. Puc Dinko, odv.; tajnik: g. Turk Ant. učit., nam. g. Žnidarčič, vodja N. šole; blag.: g. Sila, nadučit. v p., nam. g. Fabčić, poslovodja. Odbor: gg. Cimerman J., prof.; dr. Gabrček Fr. odv.; g. Klun Ant.; nadz.; g. Kurinčič, trg.; g. Mastnak M., prof.; g. Kerševani, trg.; g. Seidl F. šol. svetnik; dr. Šapla A.; odv. K. in g. Testen Lovro, oficijal drž. žel.

Stanjel. — Tukajšnja C. M. podružnica je imela svoj letni občni zbor 8. februarja t. l. pri g. Avg. Starcu. Po denarničnem dnevniku je bilo (od 1. sept. t. l.) dohodkov 303'42 K, stroškov 248'48 K in prebitka 54'94 K. Odbor je ta-le: 1. Starc Avgust, predsednik; 2. Lenšček Janko, njegov namestnik; 3. Franja Ličarjeva, blagajničarka; 4. Andr. Rojc, tajnik; 5. Filip Hočevar, 6. Janko Kerševan, 7. Švigelj Alojzij, 8. Fabjan Bernarda, 9. Čehovin Ciril, 10. Turk Marica in 11. Švigelj Rozalja, odborniki-ce; 12. Alojzij Gorup in 13. Jožef Hočevar, pregledovalca računov. Upajmo, da bode nov odbor delal v prid podružnici tako kakor prešnji. Poroštvo za-te nam najbolj daje povsem marljiva blagajničarka — učiteljica gospodična Franja Ličarjeva.

DOPISI.

Iz komenskega okraja.

Komen, 2. marca 1914. (Smrtna kosa.) Danes v jutro umrla je širom znana in spoštovana Lucija Švara rojena Makarovič v 77. letu svoje starosti. Po dolgi bolezni rešila jo je smrt trpljenja. Menda je ni na celem Krasu žene, ki bi bila tako znana in spoštovana, kakor je bila pokojnica. Plemenito je bilo njeno delovanje, plemenito bilo je njeno sedaj mirno srce. Ona ni poznala sovraštva a poznala je svetopisemski izrek: »naj levica ne ve, kaj da desnica«!

Kljub svoji starosti je čitala vedno skoraj do zadnje dobe skoro vse slov. časopise. »Sočo« je pa čitala s posebnim veseljem! Neštetokrat nam je pripovedovala, da čita ona »Sočo«, odkar je začela izhajati — in ostala jej je zvesta do smrti. Čitala je »Sočo« v onih burnih dneh, ko je izhajala »Nova Soča« in »Soča«. »Soča« pa jej je bila najljubša tudi, ker jo je spominjala na njen rodni kraj, na Sv. Goro, ob čije vznožju žubori bistra Soča. Pokojna Lucija Švara se je rodila iz čišlane rodbine Makarovič na Sv. Gori. Pobožna je bila pokojnica, in dokler je mogla, hodila je redno v cerkev. A vendar je bila v mišljenju tako samostojna, da je odločno obsojala delovanje izvestnega dela duhovščine in pisavo klerikalnih časopisov. Zgrajala se je čisto nad nekaterimi sedanjimi duhovni: ob takih prilikah se je vedno spominjala starih, boljših časov, ko niso še duhovni sejali prepira in divjega strankarstva.

Bila je žena, kakoršnih je le malo. Blag in neizhrišen jej bođi spomin in lahka jej bođi zemljica!

Iz goriške okolice.

Solkani. — (Več luči.) Pri nas je tako, kakor v onih delih sveta, kjer solnce niti ne zaide, večasih pa smo v temi. Marsikak večer so poti čudno razsvetljene, dostikrat nam prihrani petrolej naš zvesti spremljevalec mesec. A gorje nam, če nam ta odreče svojo pomoč. Godi se nam kakor onemu g. predavatelju, ki je prišel neki večer predavat iz Gorice v Solkan, pa mu je zmanjkalo tal pod nogami in se je okopal v cestnem jarku. Sedaj si mislimo napeljati električno luč. Pogajamo se vže lep čas z različnimi firmami, imeli smo tudi že več sej na ta račun a nekateri resno trdijo, da bode treba res »beštelati«

Lampeta, da nam pomaga do konca. Več podjetnosti in vstrajnosti bi ne škodovalo.

Vsakdo, ki gre po dnevi skozi Solkan pa mora konstatirati žalostno dejstvo: Nekateri naši trgovci, obrtniki in gostilničarji so se spozabili, da so Solkanci in so si dali napraviti dvojezične in celo trojezične napise. Pred desetimi leti jih nismo potrebovali, čemu sedaj tako poniževanje (sramota!) Kje je solkanska zavednost in ponos? Več luči!

Iz Solkana. — Na občnem zboru Kol. dr. »Solkan« v Solkanu 14. m. m. se je izvolil sledeči odbor: Za predsednika Ivan Doljak, za podpredsednika Josip Jug, za tajnika Julij Makuc, za blagajnika Anton Jug ml., za rednika Alojz Srebrnič, za odbornike Anton Vuga, Ivan Vuga in Ant. Jug st., namestnikom Ivan Bašin, in Jos. Macarol, pregledovalcem računov Bitežnik Fr. in Antolčič Slavko.

Iz kanalskega okraja.

Anhovo. — To nedeljo se je udril nad hlevnimi vrati štop istočasno, ko je prigral domači sin Tone Tinknov živino od Soče. Pokončani sta dve živinčeti, tretjo pa je ogaralo. Zavarovanje niso bile. Kmetje! Zavarujte svojo živino in svoja poslopja!

V Ravneh nad Kanalom je umrl nadnada posestnik Žnidarčič za kapjo.

Deskle. Fantje se zahvaljujejo vsem, ki so se vdeležili veselice in zasedli veselični prostor do zadnjega kotička. Posebna zahvala gre r. občinstvu iz Kanala, ki je posetilo veselico v tako obilnem številu. Prireditelj se končno zahvaljuje vsem onim fantom in dekletom, ki so sodelovali pri petju, igri in pri veselici sploh. Vsem skupaj srčna hvala!

Deskle. — Poročila se je g.čna Rozina Kodellieva, veleposestnikova hči, z gosp. pos. Kraščekom iz Plavi. Čestitamo!

Gospodarske vesti.

Dosti vina je še zlasti po Vipavski dolini. Kupcev ni. — Nadejajo pa se vinorejci, da poprodajo vino okoli Velike noči.

Trgovsko in obrtno društvo za Goriško je bilo sklicalo za četrtek 26. pr. m. izredni občni zbor z dnevnim redom: Razpust društva. Navzočih je bilo 13 članov in 4 nečlani. Za razpust društva je bilo navzočih premalo; zato se je sklenilo, sklicati za 14 dni zopet občni zbor, poprej pa obrniti se do vsakega posameznega člana, da se bo moglo potem končno kaj ukreniti: ali se društvo razpusti ali ohrani. Svoje mnenje smo povedali v četrtek v uvodnem članku.

Razne vesti.

Dijaški ples. Slov. akad. fer. društvo »Balkan« v Trstu priredi dijaški ples dne 7. t. m. v dvorani »Fenice«. Začetek ob 9. zvečer.

Cuttin obsojen na šest mesecev. — V Celovcu se je vršila razprava proti uredniku tržaškega lista »Coda del Diavolo«, Viktorju Cuttinu, in nekemu Ubaldu Benedettiju, ker sta priobčila v »Codi« dva spisa, v katerih se je očitalo bivšemu poveljniku vojne mornarice admiralu grofu Montecuccoliju in bivšemu pulskemu pristaniškemu poveljniku kontreadmiralu Ripperju, da sta kupila vsak po en glasovir, ki sta se nahajala na vojni ladji »Oea« in sta bila prodana na dražbi za 80, oziroma 50 K, dasiravno sta bila glasovirja vredna 3000, oziroma 8000 K. Prav tako pa da sta tudi na dražbi kupila za slepo ceno bogati servis, ki je bil na isti ladji. Razprava je doglala, da sta ona dva glasovirja še vedno na oni ladji, in da srebrnega servisa sploh ni bilo na ladji. Porotniki so potrdili vprašanje, glaseče se na prestopek žaljenja časti potom tiska, in sodni dvor je obsodil Cuttina v šestmesečno, Benedettija pa v trimesečno ječo.

Kaj je politika? — Katoliška mladinska zveza je priredila v Kölnu anketo o zgorajšnjem predmetu. Med odgovori beremo to »krasno« rešitev problema. »Politika pomeni vernost in ljubezen do nemškega cesarja, spoštovanje do cesarske hiše«. — Ja, če otroci o politiki govore, ne more biti drugače!

Opozarja se na izvanredne programe v CENTRAL BIO.

Luksus v newjorskkih restavracijah.
— V Newjorku je običaj, da bogataši obedujejo v elegantnih restavracijah in če svoje prijatelje in znance povabijo na obed, jih povabijo v restavracijo. V teh restavracijah vlada nenavadno razkošje. Od 200—300 gibčnih postrežnikov je na razpolago gostom. Okraske v dvoranah in sobah izvršujejo najboljši umetniki. Kuharji morajo biti tudi pravi umetniki pa so za to tudi sijajno plačani. Šef kuhinje Scherry dobi na leto 40.000 mark plače. Naloga kuharja je, dobiti in prirediti, kar najdražje jedi, kajti ako niso izredno drage, ne teknejo ameriškemu milijonarju. Kuhinja v taki restavraciji stane okoli 800.000 mark. Napitnine dajo v Newjorku bogataši na leto poprečno okoli 500.000 mark; 5 dolarjev napitnine naenkrat, to ni nič posebnega. Abstinente gospodje seveda tudi niso. V Newjorku se je popilo lani za 40 milijonov več alkohola kot prejšnje leto.

„Zalostna vest“ iz Bavarske. — Iz Bavarske so prišle vesti, ki jako vznemirjajo tamkajšnje patriote. Kar se od namtiveka ni zgodilo, se je zgodilo sedaj. Použitek piva v Bavarski p a d a. Dognano je, da je v Monakovem padel použitek piva za 56.000 hl, v Nürnbergu pa celo za 62.000 hl. To je za Bavarce nezasišana vest in v Monakovem so zhog tega prišli do prepričanja, da svet ne more več dolgo časa obstajati.

En milijon kron za hoi proti jetiki. — V Spodnjeavstrijskem deželnem zboru je bil noda predlog, da naj se pooblasti deželni odbor za naletje posoila en milijon kron, ki se porabi za zdravljenje jetičnih ljudi, to je, da se v zdravilišču v Alandu poveča število brezplačnih mest za jetične bolnike s Spodnjeavstrijskega in z Dunaja.

Izseljevanje v Srbijo.

Slovensko društvo »Triglav« v Belgradu nam pošilja sledeči dopis:

Svoječasno smo naznanili po slovenskih listih, da se je v okviru našega društva osnoval informacijski odsek, ki si je stavil nalogo, informirati slovensko javnost glede služb in naseljevanja v Srbiji. Ta odsek prične v najkrajšem času poslovati v smislu dane naloge. Da pa bo mogel v obsejstransko zadovoljnost izvrševati svoj program, moramo takoj v početku pojasniti svojim sorojakom v domovini nekaj dejstev, katerih konstatiranje se nam zdi za neobhodno potrebno, da se ne preobloži informacijski odsek takoj ob svojem rojstvu s popolnoma nepotrebnim delom.

Pri nas v domovini se je žalibog utrdilo prepričanje, da je Srbija in sploh Balkan postal eldorado za vse mogoče zgubljene in nezgubljene eksistence. Zdi se nam, da večina naših sorojakov še vedno misli, da v Srbiji le vsak petdeseti prebivalec zna čitati in pisati, da pa je še od teh učenjakov več kot polovica obležala na balkanskih bojnih poljih, da torej vsak naš absolviran ljudskošolski bosopetnik v Srbiji dobi takoj prvo mesto za ministrom. To je docela naivno in napačno naziranje. V Srbiji je kljub preteklim balkanskim vojniam še vedno dovolj sposobnih ljudi, s katerimi more država za silo ugoditi tudi zahtevi po večjem številu uradništva v novoosvojenih krajih. S tem pa seveda tudi še ni rečeno, da se službe v Srbiji sploh ne more dobiti. Tudi tako naziranje bi bilo napačno. Treba je le, da so kompetenti res sposobni, značajni in zanesljivi ljudje, ki morejo v vsakem oziru na splošno zadovoljstvo izvrševati poverjene jim posle. Takih resnih ljudi potrebuje Srbija, ne pa nadutih polizobražencev, ki mislijo, da jim bodo pod krinko hlinjenega Jugoslovanstva v Srbiji leteli pečeni golobje v usta.

To je prvo, kar smo prisiljeni javno priznati, da ne bodo v bodoče zahajali v Srbijo ljudje, ki delajo sramoto ne samo samim sebi, temveč, kar je glavno, škodijo na ugledu vsemu slovenskemu narodu in izpodjedajo na ta način zaupanje merodajnih tukajšnjih krogov do v resnici častivrednih mož.

In še eno dejstvo je, ki ga moramo omeniti na tem mestu, dejstvo, ki v benedicentni luči odkriva lahkomišelnost naših ljudi. Prihajajo namreč v Srbijo ne samo na-

slepo srečo, ampak tudi brez vsakih najmanjših gmotnih sredstev, tako, da so navedeni takorekoč na miloščino svojih sorojakov, ali celo Srbov, kar se nam Slovincem nikakor ne more šteti v čast. Ko enkrat vidi tak možakar, da se je varal v upanju, da ga pričaka pol Srbije z razvitimi zastavami na belgrajskem kolo-dvoru, takrat začne celo zabavljati čez Srbe, češ, da niso gostoljubni itd. Takih slučajev nam je že več znanih, povemo pa, da tega ne bomo več trpeli in da bomo odslej brezobzirno nastopili proti ljudem, ki hočejo biti dobri Jugoslovani samo za mastna korita. Koritarstva v Srbiji ne poznajo, zato naj ljudje s takimi tendencami ostanejo le lepo doma za pečjo. Najmanj, kar se more zahtevati od človeka z zdravim naravnim razumom je, da mora biti toliko diplomata, da se za vsak slučaj preskrbi pred odhodom iz domovine tudi z denarjem za vožnjo nazaj, če že hoče na slepo srečo v tujino.

Da se izognemo vsem takim nepri-likam, osnovali smo poseben odsek, ki bo na eni strani skrbel, da se bodo nastavljali v Srbiji le zmožni in značajni ljudje, na drugi strani pa bo vsakemu posamezniku dana prilika, informirati se pred odhodom iz domovine preko tega odseka o službah v Srbiji. Ko si zasigura odsek vse potrebne zveze s tukajšnjimi oblastmi, bo mogel na vsako tozadevno vprašanje popolnoma verodostojno odgovoriti. Pre-skrboval bo sposobnim ljudem službe, napravljaj prošnje, jih opremiljal s potrebnimi priporočili, inseriral po tukajšnjih časopisih, tako, da bo vsak, ki se ga splohi more sprejeti, prišel v Srbijo že na gotovo mesto in mu ne bo treba zaman izdajati nemalih potnih stroškov.

Za vsako državno in občinsko službo v Srbiji je treba napraviti prošnjo v srbskem jeziku in jo kolekovati s kolekom po 50 para (vin.). Vsako prilogo se mora zopet kolekovati z 20 ozir. 30 para. Če pridemo k temu še rekom-pičstvine in druge gotove izdatke, je obsebi umljivo; v da odsek ne more iz skromnih društvenih sredstev utrpeti teh stroškov in se bo mogel ozirati samo na vprašanja, katerim bo priložena svoja 5 K. Vsak, kdor dobi poverbo društva službo v Srbiji, se mora zavezati, da bo plačal poleg tega v društveno blagajno znesek 20 K, delavci pa 5 K, da se more na ta način odškodovati delo informacijskega odseka. Odsek sam bo vršil svojo nalogo popolnoma brezplačno in more posamezne člane nagraditi za marljivo delo le občni zbor društva »Triglav«. Vsak, ki se obrne na informacijski odsek za posredovanje, naj poleg omenjene svote 5 K in potrebnih dokumentov priloži še priporočilo kake znane, ugledne in vplivne narodne osebe v svojem kraju.

Toliko v pojasnilo interesentom.

Razglasi.

Volitve delegatov in namestnikov za občni zbor deželnega urada splošnega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu se bodo vršile v nedeljo 29. marca 1914 od 8. ure zjutraj do 12. ure popoldne v prostorih deželnega urada v Trstu, Via della Caserma št. 4, II. nadstropje.

V teh prostorih je tudi volilni imenik na vpogled udeležencem od 1. marca 1914 naprej vsak dan od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne, izvzemši nedelje in praznike. Prepis volilnega imenika bo tudi na vpogled pri agenturi v Ljubljani pričeniši z gori navedenem dnevom.

Slučajne reklamacije sprejema podpisana komisija pri deželnem uradu do 15. marca 1914.

Aktivno volilno pravico imajo vsi delodajalci in delojemalci, ki so zavarovani pri deželnem uradu, pasivno pa samopravni člani pokojninskega zavoda.

Vsak volilec ima en glas.

Voliti se sme samo z uradnimi glasovnicami, z zelenimi za delodajalce in z belimi za nameščence.

Glasovnice izda volilna komisija in jih pošlje tudi za nameščence delodajalcem, kateri jih morajo v smislu § 41 poslovnega reda vročiti nemudoma svojim vslužbencem.

One glasovnice, katerih ni bilo mogoče dostaviti, morajo se vrniti volilni komisiji; te glasovnice pa lahko zahteva volilec od imenovane komisije, ako se legiti-

mira. Duplikate poškodovanih ali izgubljenih glasovnic izdaja tudi volilna komisija; volilci, kateri ne dobe glasovnice, jo lahko zahtevajo istotako od volilne komisije.

Na vsako glasovnico se mora napisati toliko imen, kolikor delegatov je treba izvoliti v dotičnem volilnem razredu. Glasovnico izroči volilec osebno volilni komisiji na dan in ob času, ki je določen za volitve, ali pa jo pošlje komisiji frankirano po pošti tako, da dospe ob času glasovanja.

Delodajalci volijo lahko potom pooblaščenca, kar pa morajo naznaniti deželnemu uradu.

Število delegatov, katero se ima izvoliti, je razdeljeno sledeče:

po 4 v kategoriji delodajalcev in delojemalcev veleindustrije in obrti (B).

po 10 v kategoriji trgovine in prometa (C).

po 4 v kategoriji prostih poklicev, kmetijstva in gozdarstva (D & A).

Smatralo se bode namestnikom delegatov one kandidate, ki dobe za izvoljenimi delegati največ glasov.

Volilna komisija.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. I. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejnejši so računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih se doleti (in celo v mestu) nihče ne posna, ki nikjer ne traverirajo. Škoda ni majhna.

Odda se v najem meblirana soba, Corso Verdi 21, II. nadstropje, nasproti ljudskemu vrtu. 18-2

Kontoristinja

perfektna korespondentinja v slovenščini nemščini in italjanščini — neomadeževane preteklosti — se takoj sprejme. Ozira se le na najboljšo moč, plača po dogovoru

Ponudbe s prepisi spričeval, katera se ne vrnejo — na

Zganjarna Robert Diehl, Celje.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 78.
Račun poštno hranilnice štov. 637.315.

Na občnem zboru dne 27. aprila 1913. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačujš posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Z zvišanjem obresti hranilnih vlog vsled splošnega podraženja denarja, zvišati so se morale sorazmerno tudi doseganje 5%, oz. 6% obresti od posojil.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1912 s 6%.

Stanje 31. dec. 1912: Zadrugičnikov 1822 z deleži v znesku 57.012 kron. — Hranilne vloge: 1.022 156 05 — Posojila: 898.203 — — Rezervni zaklad: 125.235 36 — Lastno premoženje: 383.926.76

Poceni na prodaj
radi nabave avtomobila, blizu Gorice
3 močni štrapača vajeni

konji in 2 voza

s ploščado za prevažanje blaga. — Cena po dogovoru.

Vprašanja na upravištvo „Soča“ pod šifro „Tovarna“.

Tvrška Miheli & Modic
v Belgradu (Srbija)

išče za takoj

10 pridnih in zanesljivih
miza skih pomočnikov,

kateri so si svesti v svojem poklicu in sicer: od priprostitih do najfinejših izdelkov polštva. — Plača po dogovoru.

Dotičnim, kateri bodo sprejeti, se vožnja do Belgrada povrne.

Sprejeti se bodo tisti, kateri so sedaj delali samo pohištva ter so v teh izdelkih sigurni.

Tozadevne ponudbe je poslati na naslov **MIHELJ & MODIC**

Obličev venac 3 Belgrad.

(Ponudbam priložiti 50 vin. v znamkah.)

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

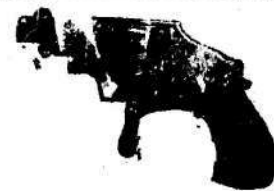
A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Naročajte se na

„Soča“ in
„Primorca“.

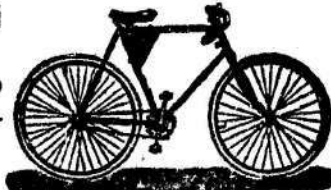

Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Altena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste hodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi [po tovarniški ceni pri tvrški

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA.